

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

3 май 2007 година *

По дело C-386/05

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание членове 68 ЕО и 234 ЕО от Oberster Gerichtshof (Австрия) с акт от 28 септември 2005 г., постъпил в Съда на 24 октомври 2005 г., в рамките на производство по дело

Color Drack GmbH

срещу

Lexx International Vertriebs GmbH,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н К. Lenaerts (докладчик), председател на състав, г-н Е. Juhász, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н G. Arestis и г-н Т. von Danwitz, съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н Y. Bot,
секретар: г-н В. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 23 ноември 2006 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Lexx International Vertriebs GmbH, от адв. Н. Weben, Rechtsanwalt,
- за германското правителство, от г-н А. Dittrich и г-н М. Lumma, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от г-н I. M. Braguglia, в качеството на представител, подпомаган от г-н W. Ferrante, avvocato dello Stato,
- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа S. Nwaokolo, в качеството на представител, подпомагана от г-н А. Henshaw, barrister,
- за Комисията на Европейските общности, от г-жа А.-М. Rouchaud-Joët и г-н W. Bogensberger, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 февруари 2007 г.,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

Регламент № 44/2001

- 2 Според съображение 2 от Регламент № 44/2001 „[...] от съществено значение са разпоредбите за уеднаквяване на правилата за конфликт на юрисдикции по граждански и търговски дела и за опростяване на формалностите с оглед на бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения от държавите-членки, които са обвързани по [споменатия] регламент.“
- 3 Съгласно съображение 11 от Регламент № 44/2001 „[п]равилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато основанието на спора или автономията на страните изисква или предполага различен свързващ фактор.“

4 Правилата за компетентност, установени с Регламент № 44/2001, се съдържат в глава II от него, съставена от членове 2—31.

5 Член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001, включен в глава II, раздел 1, озаглавен „Общи разпоредби“, гласи:

„При условията на настоящия регламент, искиве срещу лицата, които имат местоживеене в държава-членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава-членка.“

6 Член 3, параграф 1 от Регламент № 44/2001, включен в същия раздел 1, предвижда:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава-членка, могат да бъдат предявявани искиве в съдилищата на друга държава-членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава.“

7 Според член 5 , който е част от глава II, раздел 2, озаглавен „Специална компетентност“, от Регламент № 44/2001,;

„Срещу лице, което има местоживеене в държава-членка, може да бъде предявен иск в друга държава-членка:

1. а) по дела, свързани с договор — в съдилищата по мястото на изпълнение на въпросното задължение;

б) за целите на настоящата разпоредба и освен ако не е договорено друго, мястото на изпълнение на въпросното задължение е:

— в случая на продажба на стоки, мястото в държава-членка, където съгласно договора са доставени стоките или е трябвало да бъдат доставени,

— в случая на предоставяне на услуги, мястото в държава-членка, където съгласно договора услугите са били предоставени или е трябвало да бъдат предоставени;

в) ако не се прилага буква б), тогава се прилага буква а);

[...]“

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

8 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между Color Drack GmbH (наричано по-нататък „Color Drack“) — дружество, установено в Schwarzach (Австрия), и Lexx International Vertriebs GmbH (наричано по-нататък „Lexx“) — дружество, установено в Нюрнберг (Германия), относно

изпълнението на договор за продажба на стоки, по силата на който Lexx се задължава да доставя стоки на различни търговци на дребно на Color Drack в Австрия, по-конкретно в района на седалището на Color Drack, като последното се задължава да заплаща цената на тези стоки.

- 9 Спорът по главното производство се отнася по-специално до неизпълнение на произтичащото от договора задължение за Lexx да приема връщане на непродадените стоки и да възстанови платената за тях цена на Color Drack.

- 10 Поради това неизпълнение на 10 май 2004 г. Color Drack предявява иск за изпълнение на парично задължение срещу Lexx пред Bezirksgericht St. Johann im Pongau (Австрия), в чийто район се намира седалището му. Този съд обявява своята териториална компетентност на основание член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001.

- 11 Lexx подава въззивна жалба пред Landesgericht Salzburg (Австрия), който отменя решението с мотив, че първоинстанционният съд не е имал териториална компетентност. Въззивният съд преценява, че единствено място — свързващ фактор, както е предвидено в член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 относно всички претенции, произтичащи от договор за продажба на стоки, не може да бъде определено в случай на множество места на доставка.

- 12 Сезиран с касационна жалба, подадена от Color Drack срещу решението на Landesgericht Salzburg, Oberster Gerichtshof приема, че за да се отговори на въпроса за териториалната компетентност на австрийския първоинстанционен съд, е необходимо тълкуване на член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001.

- 13 Oberster Gerichtshof отбелязва, че тази разпоредаба предвижда едно-единствено място — свързващ фактор, относно всички претенции, които произтичат от договор за продажба на стоки, а именно мястото на доставка, и че същата разпоредаба, предвиждаща правило за специална компетентност, следва по принцип да бъде тълкувана ограничително. При тези обстоятелства Oberster Gerichtshof си задава въпрос за компетентността на първоинстанционния съд, който е сезиран на основание на тази разпоредаба, след като в конкретния случай стоките са били доставени не само в района на този съд, но и на различни места в държавата-членка на този съд.
- 14 Oberster Gerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 5, точка 1, буква б) от Регламент (ЕО) № 44/2001 [...] да се тълкува в смисъл, че продавачът на стоки със седалище на територията на една държава-членка, който доставя стоките на купувач със седалище на територията на друга държава-членка на различни места в тази друга държава-членка в съответствие с договореното между тях, може да бъде призован от купувача пред съда по едно от тези места (на изпълнение) — евентуално по избор на купувача — с оглед на претенция, произтичаща от договора, който се отнася за всички (частични) доставки?“

По преюдициалния въпрос

- 15 С въпроса си препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 е приложим в случай на продажба на стоки, включваща множество места на доставка в една и съща държава-членка, и евентуално — когато искът се отнася до всички доставки — дали ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор.

- 16 В самото начало следва да се уточни, че изложените по-долу съображения се отнасят само до случая на множество места на доставка в една и съща държава-членка и не предопределят отговора, който ще следва да се даде в случай на множество места на доставка в множество държави-членки.
- 17 Най-напред следва да се констатира, че текстът на член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 сам по себе си не позволява да се даде отговор на поставения въпрос, тъй като този текст не се отнася изрично до случай като визирания във въпроса.
- 18 Следователно член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 следва да се тълкува в светлината на основанието за приемане, целите и системата на споменатия регламент (вж. в този смисъл Решение от 13 юли 2006 г. по дело *Reisch Montage*, C-103/05, *Recueil*, стр. I-6827, точка 29 и Решение от 14 декември 2006 г. по дело *ASML*, C-283/05, *Recueil*, стр. I-12041, точка 22).
- 19 В това отношение от съображения 2 и 11 от Регламент № 44/2001 е видно, че той има за цел да уеднакви правилата за конфликт на юрисдикции по граждански и търговски дела чрез правила за компетентността, които да са във висока степен предвидими.
- 20 В този контекст посоченият регламент цели да засили правната защита на лицата, които са установени в Общността, като едновременно позволява на ищеца да определи лесно съда, който може да сезира, а на ответника — разумно да предвиди пред кой съд може да бъде призован (вж. Решение по дело *Reisch Montage*, посочено по-горе, точки 24 и 25).

- 21 Поради това правилата за компетентността, които се съдържат в Регламент № 44/2001, се придържат към принципа за компетентност на съда по местоживеене на ответника, посочен в член 2 от регламента и допълнен с правилата за специалната компетентност (вж. Решение по дело Reisch Montage, посочено по-горе, точка 22).
- 22 Така в член 5, точка 1 от Регламент № 44/2001 правилото за компетентност на съда по местоживеенето на ответника се допълва от правило за специална компетентност при дела, свързани с договор. Това правило, което отговаря на целта за близост, се основава на съществуването на тясна връзка между договора и компетентния да се произнесе по него съд.
- 23 В приложение на споменатото правило ответникът може да бъде призован и пред съда по мястото, където задължението, намиращо се в основата на иска, е изпълнено или е трябвало да бъде изпълнено, тъй като се предполага, че между този съд и договора съществува тясна връзка.
- 24 За да се подсили основната цел за уеднаквяване на правилата за съдебната компетентност с оглед на тяхната предвидимост, Регламент № 44/2001 автономно определя този свързващ фактор относно продажбата на стоки.
- 25 Всъщност по силата на член 5, точка 1, буква б), първо тире от него мястото на изпълнение на задължението, намиращо се в основата на иска, е мястото в държава-членка, където съгласно договора стоките са доставени или е трябвало да бъдат доставени.
- 26 Противно на твърденията на Lexh, в рамките на Регламент № 44/2001 това правило за специална компетентност при дела, свързани с договор, утвърждава по този начин мястото на доставка като автономен свързващ фактор, който се прилага към всички искове, имащи за основание един и същи договор за продажба на стоки, а не само към тези, които се основават на самото задължение за доставка.

- 27 В светлината на тези съображения следва да се определи дали член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 се прилага в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка и евентуално дали, когато искът се отнася за всички доставки, ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор.
- 28 На първо място, следва да се приеме, че член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 се прилага както при единствено, така и при множество места на доставка.
- 29 Всъщност като посочва един компетентен съд и един свързващ фактор, общностният законодател не цели като цяло да изключи нито случая, когато множество съдилища могат да бъдат компетентни, нито случая, при който съществуването на споменатия свързващ фактор може да се установи на различни места.
- 30 Що се отнася до член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001, който определя както международната, така и териториалната компетентност, тази разпоредба има за цел да уеднакви правилата за конфликт на юрисдикции и съответно да определи директно компетентния съд, без да препраща към вътрешните норми на държавите-членки.
- 31 В това отношение следва да се приеме, че положителен отговор на въпроса за приложимостта на разглежданата разпоредба в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка не поставя под въпрос целите, преследвани от правилата за международна компетентност на съдилищата на държавите-членки, съдържащи се в Регламент № 44/2001.
- 32 От една страна, приложимостта на член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка е в съответствие с преследваната от този регламент цел за предвидимост.

- 33 Всъщност в този случай страните по договора могат лесно и разумно да предвидят пред съдилищата на коя държава-членка биха могли да отнесат спора си.
- 34 От друга страна, приложимостта на член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка е в съответствие и с целта за близост, която стои в основата на правилата за специална компетентност при дела, свързани с договор.
- 35 Всъщност в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка тази цел за близост се постига, тъй като в приложение на разглежданата разпоредба във всеки случай съдилищата на тази държава-членка ще имат компетентност да разгледат спора.
- 36 Следователно член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 се прилага в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка.
- 37 От приложимостта на член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 при обстоятелства като тези в главното производство обаче не може да се направи извод, че тази разпоредба непременно предоставя конкурентна компетентност на всеки съд, в чийто район стоките са доставени или е трябвало да бъдат доставени.
- 38 На второ място, що се отнася до отговора на въпроса дали в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка и когато искът се отнася за всички доставки ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор на основание член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001, трябва всъщност да се подчертае, че един-единствен съд следва да притежава компетентност да разглежда всички икове, които имат за основание договора.

- 39 В това отношение следва да се вземе предвид основанието за приемане на разглежданата разпоредба. С тази разпоредба общностният законодател цели изрично да изостави по отношение на договорите за продажба предишното разрешение, според което за всяко от спорните задължения мястото на изпълнение бе определяно в съответствие с международното частно право на съда, сезиран със спора. Като определя по автономен начин като „място на изпълнение“ мястото, където трябва да бъде изпълнено характеризиращото договора задължение, общностният законодател цели да централизира в мястото на изпълнение съдебната компетентност за споровете относно всички договорни задължения и да определи една-единствена компетентна юрисдикция за всички иски, които се основават на договора.
- 40 С оглед на това е необходимо да се отчита обстоятелството, че по принцип специалната компетентност, посочена в член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001, е обоснована от съществуването на особено тясна връзка между договора и съда, който следва да се произнесе по него, с оглед на надлежната организация на процеса. От това следва, че в случай на множество места на доставка на стоките по принцип за целите на прилагането на разглежданата разпоредба е необходимо за място на изпълнение да се приеме мястото, което гарантира най-тясна връзка между договора и компетентния съд. В такъв случай по общо правило в най-тясна връзка се намира мястото на основната доставка, която следва да се определя въз основа на икономически критерии.
- 41 За тази цел сезираната национална юрисдикция следва да определи своята компетентност въз основа на представените ѝ доказателства.
- 42 Ако не може да бъде определено мястото на основната доставка, всяко едно от местата на доставка се намира в достатъчно близка връзка с материалните елементи на спора и следователно представлява съществена връзка по отношение на съдебната компетентност. В такъв случай ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор на основание член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001.

- 43 Признаването на такова право на избор за ищеца едновременно позволява на последния да определи лесно съдилищата, които може да сезира, а на ответника — разумно да предвиди пред кои съдилища може да бъде призован.
- 44 Този извод не може да бъде поставен под въпрос от обстоятелството, че ответникът не може да предвиди пред кой точно съд на тази държава-членка може да бъде призован, тъй като за него съществува достатъчна защита, доколкото в приложение на разглежданата разпоредба в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка той може да бъде призован само пред тези съдилища на тази държава-членка, в района на които е извършена доставка.
- 45 Предвид гореизложените съображения отговорът, който следва да се даде на поставения въпрос, е, че член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 следва да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба се прилага в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка. В такъв случай компетентен да се произнесе по всички искове, които се основават на договор за продажба на стоки, е съдът, в чийто район се намира мястото на основната доставка, която следва да се определя въз основа на икономически критерии. При липса на определящи фактори за установяване на мястото на основната доставка ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор.

По съдебните разноси

- 46 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 5, точка 1, буква б), първо тире от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела следва да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба се прилага в случай на множество места на доставка в една и съща държава-членка. В такъв случай компетентен да се произнесе по всички иски, които се основават на договор за продажба на стоки, е съдът, в чийто район се намира мястото на основната доставка, която следва да се определя въз основа на икономически критерии. При липса на определящи фактори за установяване на мястото на основната доставка ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор.

Подписи